

Předložená diplomová práce Bc. Martina Koňářika „Prognóza vývoje velikosti a struktury vězeňské populace v ČR“ má celkový rozsah 109 stran včetně 11 stran příloh. Tvoří ji devět číslovaných kapitol včetně úvodu a závěru. Dále je opatřena seznamy vybraných pojmů, obrázků, tabulek, použitých zkratk, použité literatury a doplněna přílohami.

Student magisterského studijního programu Demografie Martin Koňářik si pro svou práci zvolil aktuální a v demografické a penologické literatuře doposud nezpracovávané téma tvorby prognóz specifické institucionální populace – populace vězeňské. Obsazenost či spíše přeplněnost českých vazebních věznic a nápravných zařízení byla dlouhodobým problémem, který vyřešila, patrně ale jen dočasně, novoroční amnestie z roku 2013. Bez ohledu na jisté odeznění problému není pochyb o tom, že prognóza vývoje velikosti a struktury vězeňské populace může sehrát významnou roli při řízení tohoto specifického sektoru veřejné správy.

Také proto si autor za hlavní cíle své práce vytkl vypracování vhodné metodiky prognózování, tedy sestavení prognostického modelu vězeňské populace v ČR a s jeho pomocí odhadnutí hypotetického vývoje této populace za předpokladu že by nedošlo k shora uvedené amnestii a srovnání získaného odhadu s reálným vývojem po amnestii.

Martin Koňářik zvolené téma zpracoval samostatně s využitím dostupných dat Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva spravedlnosti ČR a Vězeňské služby ČR. Jeho práce má standardní strukturu obsahující všechny základní prvky odborného textu. Ve stručném úvodu zřetelně specifikuje studovanou problematiku a cíle své práce. K úvodu do problematiky připojuje ve druhé kapitole blok věnovaný vymezení základních pojmů. Velmi cenný je autorův reprezentativní výběr a kvalitně zpracovaný kritický rozbor zahraniční literatury zabývající se jmenovitě prognózováním vězeňských populací a jeho historií, doplněný o přehled literatury zabývající se souvisejícími otázkami vězeňství v kapitole třetí. Ta zahrnuje také některé výrazné teoreticko-metodologické prvky. Ve čtvrté kapitole jsou pak diskutována především použitá data.

Vlastní jádro práce tvoří čtyři kapitoly. První z nich, v pořadí pátá je věnována analýze dat. Teprve na ní, s ohledem na metodologickou povahu práce, navazuje bohatě členěná kapitola, v níž autor diskutuje specifickou metodiku analýzy a prognózy vývoje vězeňských populací. V tomto případě by však bylo vhodnější, kdyby metodické poznámky týkající se analýzy předcházely analýze nebo ji uváděly. V sedmé kapitole jsou prezentovány výsledky výpočtů autora včetně jejich srovnání s některými prognostickými odhady jiných autorů. V osmé kapitole, poslední z klíčových, M. Koňářik stručně prezentuje navazující odhady využití kapacity věznic, počtů příslušníků vězeňské služby a nákladů spojených s fungováním systému. V závěru pak diplomant shrnuje hlavní věcná zjištění své práce. Metodické otázky zde však zůstávají prakticky nedotčeny. Jeho velmi dobrou orientaci v řešené problematice dokumentuje diskuse, která je explicitní součástí závěrečné části předloženého textu.

Svým obsahem a kvalitou zpracování patří tato práce bezesporu mezi nadprůměrné. Zároveň však nenechává na pochybách, že její autor plně nevyužil svůj potenciál a do jisté míry ani potenciál výjimečných informačních zdrojů, administrativních dat, k nimž měl jako zaměstnanec státní správy přístup.

Jedním z pozitivních rysů předložené diplomové práce je fakt, že si diplomant zvolil zcela originální téma, při jehož řešení musel prokázat kromě nadstandardního zájmu také značně vysokou odbornou erudici spočívající především ve schopnosti získat samostatně, bez přispění

školitele a fakulty obtížně dostupná administrativní data, a najít vhodné a zvolit nejvhodnější metodické postupy tvorby prognóz dané kategorie. Ostatně jeho zájem a odbornou úroveň dokládá i fakt, že jako jeden z nemnoha studentů magisterského studijního programu demografie začal publikovat již v průběhu studia.

Jeho přístup k řešení problematiky nepostrádá systematickostí a do jisté míry je lze označit dokonce za systémový, zejména v případě vlastní prognostické tvorby. Vyzvednout si zaslouží diplomantova práce s literaturou, jeho schopnost vybrat relevantní tituly podstatné z hlediska zaměření výzkumu a kvalitně zpracovaná diskuse. Velmi dobře se také orientuje v použitých metodách a prokazuje značnou flexibilitu při hledání korektního řešení parciálních problémů. Tu prokázal například při řešení komplikací vyvolaných vzájemnou nepropojeností databází pokrývajících řešenou problematiku. Pozitivní a pro aplikaci v praxi je významné také autorovo vnímání řešené problematiky v širších souvislostech fungování vězeňského systému, kterou názorně demonstruje na několika místech předložené práce.

Na druhé straně však lze v textu nalézt řadu nedostatků, které jsou v případě osoby autora zcela zbytečné a které v převážné míře vyplývají z jeho časových omezení v důsledku špatného rozvržení výzkumu v čase. V důsledku vzniklého tlaku například ke konci textu klesá kvalita formulací (např. začátek str. 18 nebo poslední odstavec na str. 34), častěji se objevují faktické chyby, přibývá překlepů a na některých místech se můžeme setkat se značně redukováným textem (např. podkapitola 7.4). Možná i proto se objevují jiná čísla v tabulce 4 a v textu pod ní (str. 34) nebo nevhodně zkonstruovaná věková pyramida na straně 52; na straně 67 ve 3. odstavci autor nekorektně popisuje zobrazený trend (srovnej s obr. 33); v názvech na obr. 44 a 45 má být místo slova obviněných vložen termín odsouzených, atd.

Z věcného hlediska poněkud překvapuje nedůsledné rozlišování diplomanta mezi pojmy prognóza a projekce v textu hlavních kapitol práce, zvláště když v konceptuální části se hlásí k zastáncům jednoznačně rozdílného chápání významu obou pojmů. Například v názvu celé práce je použit termín prognóza, ale ve vlastním textu autor na mnoha místech píše o výsledných projekcích (např. str. 91 a následující).

Nedostatek času se odrazil také v menší vstřícnosti autora ke čtenářům. Ta spočívá ve formulační nedotaženosti textu, příliš úspornému vyjadřování a absenci některých informací. Diplomant by neměl nikdy zapomínat, že každá „pionýrská“ práce vyžaduje co nejúplnější přenos podstatných informací mezi autorem a čtenářem, jinak může zůstat nepochopena.

Práce také vykazuje některé drobnější formální nedostatky. Autor doposud nezvládá především formátování tabulek. Diskutovat by bylo možné i výběr řezů písma pro obsah práce nebo nepřilíživě vhodné rozvržení textu v podkapitole 4.1.

Jelikož předložená diplomová práce Bc. Martina Koňářika „Prognóza vývoje velikosti a struktury vězeňské populace v ČR“ splňuje všechny základní požadavky za závěrečnou práci v daném stupni studia, doporučuji komisi pro státní závěrečné zkoušky v magisterském studiu Demografie přijmout ji k obhajobě.

V Praze dne 13. září 2013

RNDr. Boris Burcin, Ph.D.

školitel